

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:
 Éves évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DR. TÖRR ALADÁR
 ügyvéd.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A közigazgatási reform.

Sándor János belügyminiszter előterjesztette a reformot.

Sándor János belügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésében a vármegyei közigazgatás reformjáról a következő három törvényjavaslatot terjesztette elő:

1. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről.
2. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól.
3. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatásról.

Az alábbiakban adjuk a három javaslat ismertetését.

I. A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről szóló törvényjavaslat négy szakaszból áll.

A kinevezési rendszer.

Az első szakasz kimondja, hogy vármegyékben a közigazgatást kinevezett alkalmazottak látják el önállóan vagy önkormányzati szervek közreműködésével. Az alkalmazottak közül az V. és VI. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a király, a VII—IX.

fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a belügyminiszter nevezi ki.

Az átszervezés.

Minden vármegyei közigazgatási alkalmazott, akit állásra a törvényhatósági bizottság választott, vagy a főispán, vagy az alispán nevezett ki, a törvény hatályba lépésével rendelkezési állapotba kerül. A rendelkezési állapotban levő alkalmazottnak azokra az illetményekre van igénye, melyeket részére az e törvény hatályba lépésekor érvényben álló jogszabályok megállapítanak. Azt a rendelkezési állapotba került alkalmazottat, akit legkésőbb egy év alatt állami alkalmazottá neveznek ki, sem végellátásban nem részesítenek, az egy évnek utolsó napjával állásától felmentettnek kell tekinteni. Az ilyen alkalmazottat, halála után hozzátartozóit a vármegyei nyugdíjszabályzat értelmében járó ellátás akkor is megilleti, ha ránézve egyébként az ellátás feltételei még be nem állottak. A fenti és egyéb kötelezettségek alól felszabadult vármegyei nyugdíjalapot a vármegye közjóléti intézményekre fordíthatja.

Az állami állásokra kinevezett alkalmazottakra az állami alkalma-

zottakra érvényes jogszabályok irányadóak, de a már egyénileg megszerzett jogokat a javaslat nem érinti.

A legnépesebb 21 vármegye alispánja mindaddig, míg a VI. fizetési osztályba tartozik, évenként 2000 korona működési pótlékban részesül.

II. A közigazgatási alkalmazottak szolgálati viszonyairól szóló javaslat kimondja, hogy a miniszteriumokban az előadói tervezetek felülvizsgálása az elkerülhetetlenül szükséges mértékre szorítottassék és hogy a fontosabb fogalmazási tennivalókat magasabb állású tisztviselők lássák el. A miniszterelnökségnél a belügyi, a Felsőség személye körüli, földművelésügyi, honvédelmi, kereskedelmi és közoktatásügyi miniszteriumban a fogalmazói és segédfogalmazói állásokat fokozatosan meg kell szüntetni, ellenben jogi képesítésű IX. fizetési osztályba tartozó külső tisztviselőket lehet központi szolgálatra berendelni. A berendelés a vármegyei közigazgatási, valamint azon tisztviselők köréből történhetik, kik az illető miniszter fenhatósága alá tartozó hivataloknál vannak alkalmazva.

Kötelező külső szolgálat.

A javaslat szerint a fentemlített

TISZTELT HÁZIASSZONY!

Ha Ön jó, izletes és finom aromájú kávé elkészítésére sulyt fektet, úgy ne sokat kíséreltezzon, hanem szerezze be **összes kávészükségletét** kizárólag cégünknel. Általános közkedveltségnek örvendő

„COLUMBIA“ pörkölt kávéinkat

alant jegyzet áron bocsájtjuk rendelkezésére:

„Consum“ keverék, zamatos, erős faj 1 kiló 3.60 K. „Háztartási“ keverék, igen kedvelt, finom aromájú 1 kiló 4.— K. „Karlsbadi“ keverék, a legfinomabb Ceyloni fajok összetétele, kiváló finom aroma 1 kiló 5.— K. „Marogogyp“ keverék, a kávék királya, létező legfinomabb fajok 1 kiló 6.— K. „Gyöngykávé“ keverék, a legfinomabb Ceylon gyöngyfajok összetétele 1 kiló 5.20 K.

Saját pörköldé!

Felhívjuk még figyelmét az összes többi fűszer- és csemege cikkeinkre u. m.: legfinomabb rizsek, olajok, konzervek, befőttek, likőrök, cognac, rum, bor és pezsgó, ásványvizek, friss gyümölcs korai főzelék, sajtok, prágai sonka, legfinomabb szalámi, halkonzervek, legf. cukorkák (Heller, Sarotti stb.) legf. főző és tejsokoládék.

Ajándéktárgyak!

Szétküldések naponta postán és vasuton.

Bonbonierok!

Nagy részletes árjegyzékünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Japánkasetták!

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer- és csemege-üzlete
ZOMBOR, Szentgyörgy-tér 6.

Vasuti és postai szétküldések naponta!

100-44

Telefon szám 29.

miniszteriumokban a VIII—V. fizetési osztályokba csak azt lehet kinevezni, aki legalább három évi olyan vármegyei vagy városi szolgálatot igazol, melyhez jogi képesítés szükséges. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a miniszteri tisztviselőkre, akik 1914. évi május 1-ét megelőzőleg az illető miniszteriumba már ki voltak nevezve. A nevezett miniszteriumokban fogalmazói és ennél kisebb álláson alkalmazott tisztviselőket külső szolgálati állásuk valamelyikére ki kell rendelni. A kirendelt tisztviselő az illető miniszterium személyzetének létszámában marad.

A vármegyei állások.

A vármegyékben a következő állami állások szerveztetnek: alispáni, főjegyzői, másodfőjegyzői, aljegyzői, főszolgabírói, szolgabírói, árvaszéki elnöki, árvaszéki ülnöki, tisztí főügyészi, tisztí ügyészi, közigazgatási gyakornoki, tisztí főorvosi, járási orvosi, főlevéltárnoki, főszámvevői, számtanácsosi, számvizsgálói, számellenőri, számtisztí, számgyakornoki, irodaigazgatói, irodatisztí, segédtisztí és a szükséges altisztí és szolgálai állások. Az alorvosok és allevéltárnokok állása megüresedésük esetén megszűnnek.

A javaslat intézkedik azután a vármegyei tisztviselők fizetési osztályokba sorozásáról.

Az alispáni állások egyharmadát az V., kétharmadát a VI.

A főjegyzői, árvaszéki elnöki és főügyészi állások egyharmadát a VI., kétharmadát a VII.

A főszolgabírói állások kétnyolcadát a VI., három nyolcadát a VII. és három nyolcadát a VIII.

A tisztí főorvosi állások két nyolcadát a VI., három nyolcadát a VII. és három nyolcadát a VIII. fizetési osztályba sorozza s a többi állás osztályozását is felsorolja.

A közigazgatási tisztviselők szakok szerint összesített országos létszámot alkotnak.

Az alkalmazottak esküformája az „önkormányzat törvényes jogainak“ tiszteletben tartásáról is szól.

A meg nem szavazott adók behajtására és a meg nem ajánlott ujoncok kiállítására vonatkozó rendeletek végrehajtásának tilalma a vármegyei közigazgatási tisztviselőkre is fenáll, az előmunkálatokat azonban kötelesek teljesíteni.

A fegyelmi eljárás.

A vármegyei tisztviselők fegyelmi eljárására az 1886: XXIII. t.-e. rendelkezései a következő módosításokkal irányadók:

1. Fegyelmi ügyekben első fokon a közigazgatási bizottság fegyelmi

választmánya, másodfokon a belügy-miniszter határoz.

2. A fegyelmi hatóság fegyelmi vétség megállapítása nélkül is kimondhatja a tisztviselőnek a közigazgatás érdekében való áthelyezését. A tisztviselőt a belügyminiszter helyezi át.

III. A vármegyei közigazgatásról.

A javaslat a jelenlegi állapot változatlanul hagyásával törvénybe iktatja a vármegyéket és székhelyeiket. Kimondja továbbá, hogy a javaslat rendelkezései a pénzügyigazgatásra nem terjednek ki.

A törvényhatósági bizottság.

A törvényhatósági bizottság szervezete, a tagok létszáma érintetlenül marad. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés hatáskörének megállapításánál figyelembe veszi a javaslat azt a tapasztalatot, hogy községi és egyéb helyi érdekű ügyeknek intézésére a közgyűlés nem alkalmas. Ezért a közgyűlés hatáskörébe utalja azokat az ügyeket, melyek országos vagy megyei közérdekűek.

A közigazgatási bizottság.

A helyi érdekű ügyeknek intézését részben az új járási bizottságra bizza. A hatáskörnek kibővítése által a közigazgatási bizottság állandó gócpontja lesz a vármegye központi önkormányzati tevékenységének. A választott tagok száma huszonkettőre emeltetik fel, ami a választott elemnek a tisztviselőtagok felett túlsúlyt biztosít.

A járási bizottság.

Uj önkormányzati testületet nyer a vármegye a járási bizottságban. A bizottság a főszolgabíró elnökle alatt részben tisztviselőkből, részben a közgyűlés által választott tagokból vagy olyan más egyénekből fog állani, kik a járáshoz erkölcsi vagy anyagi érdekszálakkal fűződnek. A javaslat döntő súlyt biztosít a választott elemnek. A bizottság elé olyan ügyek tartoznak, melyek intézésénél a helyi viszonyokban való jártasság folytán a testület tagjaitól nagyobb érdeklődés várható, mint az eddigi hatóságoktól, melyek az élettől távolabb állottak. A javaslat ezért községi járási ügyekben széleskörű intézkedési, felügyeleti és véleményezési hatáskört ad a járási bizottságnak.

Felügyelet.

A közgyűlés ellenőrzési hatásköre lényegesen kibővül, amennyiben azt a javaslat a vármegye egész közigazgatására kiterjeszti és felruhazza a közgyűlést azzal a joggal is, hogy bármelyik közigazgatási tisztviselő ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot folyamatba tétethesse. Az ellenőrzési jogkört még hathatósabban

gyakorolhatja a vármegye a közigazgatási bizottság útján, mely a közigazgatási közegektől felvilágosítókat kívánhat és azokat állásuktól is felfüggesztheti.

Felirati jog.

A vármegye a miniszternek, a főispánnak vagy az alispánnak olyan rendelete ellen, melyet jogszabályba ütközőnek vagy egyébként sérelmesnek vél, felírhat a miniszterhez, illetőleg panaszt tehet a közigazgatási bíróságnál.

A vármegye táblabírája.

A vármegye a felirási jogot választott táblabírája útján gyakorolja. A táblabíró és helyettesét a közgyűlés kijelölés nélkül titkosan három évre választja. A táblabíró e minőségben tanusított viselkedéséért nem lehet felelősségre vonni, a közgyűlés azonban a megbízást bármikor visszavonhatja. A táblabíró fizetés nem illeti meg. A sérelmes rendelet vagy intézkedés végrehajtását a felírás felfüggeszti.

A politikai jogkör.

A törvényhatósági bizottság országos ügyekkel foglalkozhatik. Megállapodásait a többi törvényhatósággal és a kormánnyal közölheti és az országgyűléshez közvetlenül felterjesztheti. A kormány a törvényhatósági bizottságot országos ügyekben véleménynyilvánításra hívhatja fel.

A jóváhagyások csökkentése.

A kormányhatósági jóváhagyásra szoruló közgyűlési határozatok köre szűkebbre szorul, amennyiben csak új, illetőleg tetemesebb anyagi megterhelés eseteiben köti ki a javaslat a miniszter jóváhagyását. Függetlenebbé válik a szabályrendelet-alkotás is. A szabályrendelet jóváhagyottnak tekintetik, ha a miniszter kilencven napon belül nem nyilatkozott. Jóváhagyást igénylő határozatoknál ez a határidő hatvan nap lesz.

A főispán és alispán.

A főispán jogállását a javaslat érintetlenül hagyja. A vármegyei közigazgatás vezetője jövőre is az alispán lesz, akinek hatósága alá fognak tartozni nemesak a közigazgatási alkalmazottak, hanem a megye területén működő egyéb közigazgatási hatóságok és hivatalok is. Egyebekben az alispán és a többi tisztviselő hatásköre változatlan marad, sőt a javaslat arról is gondoskodik, hogy a vármegye helyi (gazdasági, közjóléti stb.) érdekű ügyeinek intézésében a tisztviselők éppen úgy rendelkezésére álljanak a vármegye közönségének, mintha választott tisztviselők volnának. A nem magyar anyanyelvű állampolgárok részére a javaslat biztosítja

azt a jogot, hogy bizonyos feltételek mellett járási hatósága előtt saját anyanyelvét használhassa.

I n d o k o l á s.

A három törvényjavaslat indoklásából a következőket emeljük ki:

I. A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről szóló javaslat indoklása rámutat arra, hogy a kinevezési rendszernek korántsem az a célja, hogy a bürokratizmusnak engedjen teret, hanem ellenkezőleg az, hogy az önkormányzati elemnek az eddiginél jóval szélesebb körű közreműködését biztosítsa. A közigazgatás nemzeti és szociális feladatainak megoldásához egységesen szervezett, egyöntetűen egységes vezetés alatt működő gépezet kell, melyben az egyes alkatrészek gondos megválasztása és megfelelő elhelyezése biztosítja az egész gépezet összevágó működését. A kinevezési rendszernél a tisztviselő alkalmazása nem laikus elemre, hanem szakhatóságra van bízva, amely hatóság elsősorban a helyi elemekre lesz ugyan tekintettel, akik a népet és a viszonyokat ismerik és a lakosság nyelvét értik, de ha ott nem találkozik alkalmas jelölt, ilyen az országos létszámban könnyen található. A kinevezési rendszer nagy előnyökkel jár a tisztviselőkre is, kiknek életfogytiglan biztos megélhetést jelent és akik az országos létszám mellett megfelelő előhaladásra számíthatnak. Kétségtelen továbbá, hogy a tisztviselők gyakorlati kiképzése a jó közigazgatás egyik legfontosabb követelménye. A külső gyakorlat megszerzésének eddig útját állta az a válaszfal, melyet a választási rendszer állított a központi és a megyei alkalmazottak közé. E válaszfal ledőlésével mód nyílik arra, hogy a központ tisztviselői a kellő gyakorlatot szerzett külső tisztviselők sorából szemeltesse ki. Nagyon fontos, hogy a közigazgatás pártatlan legyen. A kinevezett tisztviselő a közönségtől független lesz, tehát több joggal várhatunk tőle pártatlanságot, mint a választott tisztviselőtől, aki önkénytelenül is hatása alatt áll annak a függő viszonyoknak, mely választott és választó között fennáll. Igaz, hogy a kinevezési rendszer szorosabbra fűzi a kapcsolatot a tisztviselő és a kormányhatóság között. Ám a vármegyei tisztviselő ma sem független a kormánytól, mely rendelkezik vele, működését ellenőrzi és felette legfelső fokon fegyelmi bíráskodást gyakorol. Ez a függő helyzet semmiesetre sem fog úgy nehezedni a tisztviselőre, mint az eshető-

ségekkel minden hatodik évben fejegető eddigi állapot. Az önkormányzat lényege nem a tisztviselők választásában, hanem abban áll, hogy a közigazgatásban a független elemek közreműködése minél szélesebb körben biztosíttassék és hogy az ügyek intézése felsőbb jóváhagyáshoz kötve ne legyen. Egyébként tekintetbe veendő még, hogy a választás szabadságának eddig is szűk korlátokat szabott, hogy a törvény a kijelölést olyan választmányra bízta, mely összeállításánál fogva a főispánnak akaratát juttathatta érvényre. Ilyen körülmények között a jelenlegi korlátozott választást a kinevezéstől csak egy kis lépés választja el.

II. Az alkalmazottak szolgálati viszonyairól szóló javaslat indoklásában a miniszter rámutat arra, hogy néhány mélyreható rendelkezést vet fel, amelyek a mai jogállapotot az alkalmazottak javára igen előnyösen fogják megváltoztatni. Elég e tekintetben a státuszrendezésnek nagyon előnyös voltára, a kinevezésre, az áthelyezésre és a fegyelmi szabályok leg súlyosabb rendelkezéseinek módosítására utalni.

III. A vármegyei közigazgatásról szóló javaslat indoklása rámutat arra, hogy a jelenlegi vármegyei általános közigazgatás mai rendszere a változott viszonyok közt nem állja meg többé a helyét. A reformban a vármegyei intézmény évezredes fejlődésére és országunk sajátos viszonyaira kellett figyelemmel lenni. Az ősi intézményekhez való kegyeletes ragaszkodás tiltakozik az ellen, hogy felduljunk azokat a kereteket, melyek között a vármegye egy ezredév óta teljesíti hazafias hivatását. A reform főszempontja az, hogy a régi keretek fentartása mellett a vármegye a modern életviszonyok között is képes maradjon azokra a szolgálatokra, melyekkel a nemzetet egy évezreden át hálára kötelezte. Ennélfogva a javaslat nem halad csillogó elméletek nyomán, mert nem az a célja, hogy mindent felforgasson, hanem ellenkezőleg, hogy fentartsa mindent, ami a mai rendszerben jónak bizonyult, módosítással pedig csak ott álljon elő, ahol a kinevezési rendszer vagy az önkormányzat erősítése ezt megköveteli vagy ahol hibák kiküszöbölése ezt indokolja.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara évi jelentése.

Kilenc ives, terjedelmes könyv formájában, amelyhez még számos statisztikai jelentés is csatlakozik, előttünk fekszik a szegedi kereskedelmi

és iparkamara jelentése az 1913. évről. Sajnos, a jelentés ezuttal nem számolhat be örvendetes eseményekről, az egész esztendőt, amely a háborús mozgalmak jegyében állott, a depresszió és a gazdasági pangás jellemezte. Negyven esztendő óta a bankkamatláb a múlt évben emelkedett a legmagasabbra, nyomában megszorult a hitel, az ipar és kereskedelem. Az építkezések ugyszólván teljesen megszűntek és válságba sodorták az építkezésekkel kapcsolatos iparágak egész sorozatát. Így volt ez az egész országban és így történt a kamarai kerület két vármegyéjében is. Kivételt csak azok az iparok képeztek, amelyek nagyobb mértékben foglalkoztak hadseregszállításokkal. Ezekre nézve az 1913. esztendő válságos aratást jelentett.

Ezekről számol be a kötetnek bevezető része, amely tömör képet rajzol az általános gazdasági helyzetről és ezt igazolják a megkérdezett kereskedők és iparosok véleményei is, amelyek a megfelelő szakma viszonyának ismertetésénél közöltettek. Közvetve ezt a rossz gazdasági helyzetet igazolja a vasuti forgalom alig számottevő emelkedése, a munkásviszonyok terén tapasztalható relativ nyugalom és a különböző kereskedelmi vonatkozású perek emelkedése is.

Áttérve magának a jelentésnek ismertetésére, szembevető rajta, hogy az előző évek jelentéseihez hasonló alaposra törekedve, egyuttal nagyobb áttekinthetőséget törekszik elérni. Beosztása lényeges változáson ment át. Először általános képet rajzol meg az év közgazdasági állapotairól, hogy mintegy ennek keretében állítsa bele a kamarai kerületről szóló különleges fejezeteket. Külön főcím alatt tárgyalja a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar viszonyait, mindenütt az illetékes hatóságok, szakértők jelentései és adatai alapján. Ezt követi a közlekedésügy, munkásügyek, kivándorlás, munkásbiztosítás, hitelügy és a kereskedelmi vonatkozású jogszolgáltatás ismertetése. Ez évben először terjeszkedik ki a jelentés részletesen külön címek alatt a kamarakerületi gazdasági, kereskedelmi és ipari jellegű egyesületek működésének ismertetésére is, ami kétségtelenül hozzájárul a megrajzolt kép tökéletességéhez. Végezetül a jelentés magának a kamarának elmúlt esztendei tevékenységét ismerteti.

A nagyközönség szempontjából kétségtelenül ez a rovat tarthat a legnagyobb érdeklődésre számot, mert ez mutatja, hogy a kamara milyen öre volt a gazdasági élet jelenségeinek és milyen mértékben lépett közbe, ha valamely intézkedés megtételéről volt szó. Kiemeljük e részből, hogy a kamara 1913. év végén külön gyáripari törzskönyvet létesített, amely pontos adatokat tartalmaz az összes kerületbeli gyárról; foglalkozott a mezőgazdasági termelés előmozdításának az ügyével; javaslatot tett az összeférhetlenségi törvény módosítására, kamarai válasz-

tott bíróságok létesítésére, a korlátozott felelőségi társulatok intézményének meghonosítására, a esődtörvény revíziójára, a közigazgatási árverésekkel üzőtt visszaélések orvoslására stb. Több ízben foglalkozott a kamara az iparosság égető bajának, a munkásbiztosítás reformjának ügyével és azt az álláspontot foglalta el, hogy a bajokat nem az állomásítás révén, hanem ellenkezőleg az autonomia elvének kiépítésével kell megszüntetni. A szoroson vett ipari és kereskedelmi vonatkozású kérdések ismertetésén kívül érdekes adatokat találunk a kamarának balkáni akciójáról, melyet a változott viszonyok szükségessé tettek. Ebben előljárt a szegedi kamara az összes magyar kamarák között, az érdekeltséget körlevelek és hírlapi közlemények nyomán állandóan tájékoztatta a fontosabb gazdasági jellegű alakulásokról, a kamarai kerület nagyobb városaiban tizenhárom előadást rendezett a balkáni államok gazdasági viszonyairól, közvetlen kereskedelmi összeköttetéseket hozott létre és szintén a balkáni kivitel előmozdítása céljából kezdeményezte a bázisai vasúti hid megépítését, amely országos érdeklődést keltett föl.

Szintén a kamara rendezte tavaly az egész érdekeltség bevonásával a nagyszabású paprika-ankétet, amely sokban hozzájárult a paprika termelése és forgalombahozatala körüli kérdések tisztázásához. Megemlítjük végül a kamarának a vám, vasúti, postai- és hajózási ügyekben kifejtett tevékenységét is.

A jelentés közzétételénél, mint a bevezetés is mondja, a kamara vezetőségének az volt a törekvése, hogy lehetőleg korán kerüljön a nagyközönség kezébe és ne olyan időpontban, mikor az összes adatok már elavultak és értéküket veszítették. Tényleg a szegedi kamara az idén az összes magyar kamarák közül másodiknak tette közzé beszámolóját. Ezt a törekvést mi is teljes mértékben méltányoljuk és kívánatosnak látnánk, hogy az adatszolgáltató hatóságok is támogassák a kamarát ebben a törekvésében. Sajnosan kell ugyanis látnunk a jelentésben olyan sorokat, hogy ez vagy az a hatóság adatait nem küldte be.

A Bács-Bodrog vármegyei általános tanítóegyesület közgyűlése.

II.

Az ismétlőiskola kérdését Novoszel János gazd. ism. isk. igazgató adta elő. Érvényre emelkedett az a nézet, hogy mindaddig, amíg az ismétlő iskolák épen olyan szervezetet nem nyernek, mint az ipariskolák s külön hatósági felügyelet alá nem jutnak, nem felelnek meg nagy missziójuknak. Az egyesület emlékiratot terjeszt fel a kultuszminiszterhez s kiterjedő megokolással törekszik érvényt szerezni az ismétlő iskolák révén a tanítónak a községekben kifejtendő közigazgatási tevékenysége támogatására.

Nem kevésbé érdekes s rendszer vál-

tozást jelező keretben nyert megoldást a fogalmazás gyakorlati tanításának előadott elméleti fejtegetése, mit Forray János áll. tanító terjesztett elő. A tétel szoroson dialektikai célt szolgált s épen ez okból az elemi oktatás intenzív működésének irányítására jelentékeny szolgálatot lesz hivatva teljesíteni a hozott egyhangu megállapodás, hogy a vármegye összes állami és községi jellegű állami iskoláiban az elemi népiskolai fogalmazás tanításának gyakorlati keresztülvitele a kifejtett elvek alapján szerkesztendő módszeres kiadványban mielőbb — még a tanév folyamán — előadó tervezetet dolgozzon ki s azt a körök már a folyó évi őszi ülésükön behatóan vitassák meg s a végleges megállapodás alapján pályadíjazás mellett a fogalmazás tanításának módszeres kézikönyve nyomda alá kerüljön.

Már este 7 óra felé járt az idő, midőn elnök a szakosztályi ülést berekesztette és kijelölte az előadókat, akik a hozott határozati javaslatnak a közgyűlésben előterjesztésére megbízást nyertek.

A szakosztályi ülésnek negyedik tárgya lett volna: „A mezőgazdasági irányú kísérleti reform polgári iskola” című tétel, mit a kijelölt előadó elmaradása miatt megtartani nem lehetett; a kérdés jelentőségét a rövid, megkapó elnöki enunciacióból igen aktuálisnak mondhatjuk s valóban kár, hogy a napirendre kitűzött szakosztályi munkasorozatnak éppen ez a leglényegesebb kérdése lemaradt.

Az ismerkedési estélyre már a vidék minden irányból berajozta pedagógusainkat; a szabadkai napilapok gyér sorokban hoztak a kulturegyesület napi végzett munkájából egy-két vonatkozást. Faragó János kir. tanfelügyelő, aki igen élénken részt vett a szakosztályi s választmányi ülésekben, léptenyomon ovációban részesítették. A délutáni vonattal megérkezett dr. Török József kir. s. tanfelügyelő is, kit mint a tanítók tanulmányútjának szervezőjét és előadóját minden oldalról melegen üdvözöltek. Legnagyobb számban jött össze a tanítóegyesület a „Bárány” éttermében. Élénkebb gyűléshelye volt még a „Központi” és „Bárány” szállodák étkezői.

Június hó 3-án kora reggel megtelt vilányosok öntötték a tanítóegyesületet Palics remek fürdőjére. Itt Szabadka szab. kir. városának voltak szívesen látott és fogadott vendégei. Az összes fürdői szálloda szobákat díjtalanul nyitotta meg a város kedvesen látott vendégei részére s a fürdőket is díjtalanul használhatták a megjelentek. Az állami tanítónőképző III., IV. osztályú növendékei számszerint 50-en a képezdei tanári kar vezetésével — mint a szakosztályi üléseken — ide is megérkeztek.

Pont 9 órakor Palics-fürdő emeleti épületének tágas, hatalmas arányú díszterme megtelt; 400-nál többet olvasott össze az egyesület jegyzője a megjelent vendégekkel együtt. Az elnöki asztalnál foglalt helyet dr. Vojnits Ferenc Szabadka sz. kir. város főjegyzője, Faragó János kir. tanfelügyelő, Scossa Dezső kir. tanácsos, a Demke ügyvezető igazgatója, dr. Török József s. tanfelügyelő s a közreműködő tisztikar.

Ezuttal, tagadhatatlan, Molnár Ferenc, az egyesületnek hosszú éveken át köztisztviselőként álló elnöke volt a szemek, a megfigyeléseknek a központja. Mindenki feszült figyelemmel hallgatta az elnöki előterjesztések során annak indoklását, hogy mi vezette az elnököt abba a képtelennek tartott helyzetbe, hogy a

vármegye tanítóegyesületének legvitálisabb anyagi érdekeinek a lefolyt utolsó 5 évben országosan előtérbe lépett megvívása során az elnök nem tartott ülést s nem adott módot és alkalmat a vármegye általános tanítóegyesület tagjainak a tanítók anyagi küzdelmeiben való megnyilatkozásokra. Az elnöki megnyitónak legmegkapóbb részét az üdvözlések sora nyitotta meg.

— „Engedje meg nekem a mélyen tisztelt közgyűlés, hogy az átörökölt, a múltból átvett és fenntartott figyelmi tények tisztelettel elsősorban is eleget, amidőn a — soha fel nem tételezett, a soha bekövetkezőnek nem tartott — de ténnyé vált hosszúságú távollét után a találkozás első pillanatában köszönetemnek és mély tiszteletemnek adok kifejezést és meleg szeretettel üdvözlöm pályatársaimat impozáns számú megjelenésükért, mely biztos zálogot nyújt eleve arra, hogy a mai tanácskozás egy új pillére lesz ezen vármegye állami és községi tanítói jövőbeli nyugodt, békés és produktív célokat szolgáló munkásságának kialakítására.” — Megmegújuló éljenzés között üdvözölte Faragó János kir. tanfelügyelőt, mint a tanügyi kormány képviselőjét; dr. Vojnits Ferencet Szabadka poéta lelkű főjegyzőjét, mint a városi tanács kiküldöttjét, Scossa Dezső kir. tanácsost, a Demke ügyvezető igazgatóját. Majd az elnöki megnyitó kapcsán megleghangú táviratot menesztett a közgyűlés dr. Jankovich kultuszminiszternek és dr. Neizer miniszteri tanácsosnak. „Önök mélyen tisztelt közgyűlés — folytatta tovább az elnök — teljesen megértem és átérzem, hogy joggal várják tőlem a felvilágosítást az alapszabályellenes állapotért, azért az — hogy úgy fejezzem ki magamat — ex-lex helyzetért, mely megbénította a vármegye tanítóegyesületének a közel-múltban kifejtett munkakedvét és foglalkozásunkat a közös zsidósságot s egyoldalú iránytalan terére szorította le. Ámde ez a helyzet közös volt az ország legtöbb tanítóegyesületénél. A mi helyzetünknek ilyenét kialakulására pedig feltétlenül parancsolólag hatott Bácsbodrog vármegye törvényhatósága iránt érzett mély tiszteletünk és hálánknak soha meg nem szűnő átérzése ezért a legmészesenőbb támogatásért, mit a vármegye közönsége nevében az 1906. december havában, Zomborban a vármegyei törvényhatóság terében a megye területén működött minden rendű s árnyalatu tanítóegyesületnek a kérelmére éppen a tanítói anyagi érdekek támogatására a vármegye törvényhatósága nyílt ülésében meghozott.

Az a memorandum, mit a vármegye törvényhatósága ebből az alkalomból a tanügyi kormányhoz felterjesztett s hasonló eljárás céljából az összes törvényhatóságoknak megküldött, feltétlenül alapját képezte s kiindulási pontja volt annak a bekövetkezett s hála a gondviselésnek — annak a javult helyzetnek, aminek az állami tanítók ma már részesei. Én — igentisztelt közgyűlés — lehetetlennek s meg nem engedhetőnek tartottam, — s itt engedje meg az igentisztelt közgyűlés — hogy köztünk megjelent kir. tanfelügyelő ur Önagyságának hasonló felfogására s kikért tanácsában hasonló s helyeslő véleményére hivatkozzom... ismételem: lehetetlennek tartom, hogy a lefolyt 5 év alatt a tanítólelkeken átvonult romboló érzelmek kitörésére módot és alkalmat nyujtsak, vagy ennek helyt adva, egy olyan áldatlan megnyilatkozások színterévé tegyem ki a közgyűlést, mely csak meghasonlást, önmagunk

szelmével s meggyőződésünkkel ellentétes kijelentéseknek vetette volna meg alapját. A kedélyek nyugodt napjaiban, ma már objektív szempontok lépnek előtérbe s bizonyára Önök is mélyen tisztelt közgyűlés méltóztatnak el fogadni és helyesnek tartani a jeleztem körülményeknek szigorú mérlegelésével követett eljárását. Feltétlenül most felveszem a fonalat ott, hol az megszakadt s ha az állami tanítók kivált anyagi helyzete a vármegye községi és felekezeti tanítóinál a hasonló elbánás mértékében ugyanolyan nyugodtságot találhat a megnyilatkozott közóhajban kifejezve látunk, hiszem s erősen reménylem, hogy a Bodrog vármegye törvényhatósága meggyőződésünkre meg fogja adni a tőle telhető s hatáskörében megadható szabályrendeleti uton biztosítható támogatást.

Az elnöki előterjesztés a közgyűlés tagjaira általánosan megnyugtató jó hatást tett s hosszas eljenzéssel honorálta elnökét s tette magáévá az elnök előterjesztését.

Az elnöki enunciació után elsősorban dr. Vojnits Ferenc főjegyző üdvözölte a közgyűlést, a város polgármestere méltóságos Bíró Károly udvari tanácsos s a városi tanács nevében, majd Faragó János a tanügyi kormány nevében.

(Folytatjuk.)

Erzsébet királyné ünnepély.

Az előreláthatólag folyó évi szeptember hó 6-án vagy 8-án Zomborban, a megyeháza mellett Erzsébet-ligetben rendezendő nagy-szabású ünnepély előkészületei serényen folynak. Dr. Szabovljevits Dusán, a rendező-bizottság elnöke, jelenleg azon fáradozik, hogy a maga táborukat — a rendező-bizottságot — összehozza s az ünnepélyen szerepelni hivatottak hatalmas seregét a közreműködésre megnyerje.

Az eddigi terv szerint az ünnepély napján a délelőtti órákban a katonai zenekar körüljárja a várost, délben pedig térenét adna a megyeház előtti téren. A tulajdonképeni ünnepély d. u. 3 órakor venné kezdetét. Az egész délután folyamán a nagyközönség mulattatására a legkülönféléb szórakozások állnának rendelkezésre. Lenne világposta, konfetti, virágárusítás, szépségverseny, különféle kabarék, látványosságokkal és tréfákkal teli sátrak, bábszínház, gyorsfotografus, örültek konyhája, tréfas sport játékok, zsákfutás, állatsorsjáték, póznamászás stb. Este a katonazenekar és az egyesült dalárdák hangversenyt adnának a vármegyei erkélyéről és tombolajáték szórakoztatná a közönséget.

Különösen kiemeljük, hogy este a vármegyei előtti téren a szabadban egy erre a célra összeállítandó deszkapadozaton tánc lesz, mert a rendezőség súlyt helyez arra, hogy a fiatalság, melynek nagyrésze a délután folyamán hatalmas és fárasztó munkával lesz elfoglalva, este zavartalanul engedhesse magát át a szórakozás és mulatás örömeinek.

Ezzel kapcsolatban egy adott esetről kifolyólag, hogy a rendezendő ünnepély sikeréhez megkívántató összhangba dissonáns hangok ne vegyüljenek, a rendező bizottság szükségesnek tartja kijelenteni, hogy rendezői tisztében párt-, vallási, nemzetiségi és egyéb szempontokból eltekintve, az egész társadalomra és annak minden rétegére támaszkodva óhajt eljárni s hogy ennek következtében féltő gonddal óhajt örködni azon, hogy az ünnepély előkészítésének, rendezésének, lezajlásának folyamán senkinek érde-

kenysége bántódást ne szenvedjen. S ha e tekintetben mégis hiba történne — ami szinte elkerülhetetlen — forduljon mindenki a rendező-bizottság elnökéhez, aki a maga részéről minden lehető el fog követni, hogy az ellentéteket elsimítsa és a sérelmeket orvosolja.

Művirág készítői tanfolyam Zomborban.

A hazai ipart pártoló Magyar Védő Egyesület Zomborban, keresetre utalt nőket, leányokat és asszonyokat, számszerint mintegy harmincat, művirág készítésére oktat ki. Az Egyesület elhatározta ugyanis, hogy 1914. évi június hó 16-ik napjától szeptember 16-ik napjáig terjedő három havi tanfolyamot nyit s erre a célra a budapesti Magyar Védő Egyesület által ajánlott Buzás Etel kisasszonyt szerződtette tanítónak. A tanfolyamra való felvételre minden 13 éven fölüli tisztességes nő jelentkezhet június hó 15-ik napjáig Steiner Lajos védő egyesületi ügyvezető igazgatónál, kinél a tanítónő saját készítésű finom és szép minta virágai is megtekinthetők. A tanítás ideje délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3 órától 6-ig fog tartani, a Női Ipariskola nagytermében.

A jelentkezők a tanításban díjtalanul részesülnek, mert a Magyar Védő Egyesület viseli a tanítási költségeket, minden jelentkező azonban köteleles havonként két koronát adni az általa használt anyagért, de a művirág, melyet abból készít, az ő tulajdona lesz.

A Magyar Védő Egyesület többeknek, házi kezelésben, olyan szép és könnyen el-sajátítható kereseti forrást kíván biztosítani, melyből egész életükön át meríthetnek, de egyúttal a házi és hazai ipart is meghonosítják a városunkban művirág és koszoru készítésével.

A művirág kelendő szép cikk. Az oltáron, a menyasszony fején, a nők kalapján, a táncosnő ruháján, pipere kosarakban, a palotákban és a szellőházban, szobrok talapzatán, sirendéken, szóval mindenütt látható és ékességül szolgál.

Művirág készítés által is esőkentsük azt a tízezer milliő korona összeget, mely-lyel hazánk, évenként művirágokért áldoz a külföldnek, főleg Franciaország és Ausztriának.

Urhölgyek is jelentkezhetnek a külön órákban való tanulása mérsékelt tandíj mellett.

A magyar iparpártolás nemes eszméjét valósítsuk meg!

Zombor, 1914. évi június hó 9-én.

Véteszi Károly,
a Magyar Védő Egyesület elnöke.

ARENA MOZI

Z O M B O R

ELSŐRANGU SZÓRAKOZÓ BELYE !!
**MŰSORAI A FŐVÁROS LEGELŐ-
KELŐBB SZÍNHÁZAINAK MŰSO-
RAIVAL EGYENRANGUAK.**
MŰVÉSZI ÉS IRODALMI FILMEK
A VILÁG LEGELŐKELŐBB GYÁRAIBÓL.

ELŐADÁSOK MINDEN
SZERDA-CSÜTÖRTÖK,
SZOMBAT-VASÁRNAP.

Jegyek előre válthatók az előadás napján
délelőtt 11-12-ig és délután 4-6 óráig.

KEZDETE ESTE FÉL 9 ÓRAKOR.

H I R E K.

Zombori naptár.

Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése: lényegesen hőváltozással eső és zivatarok várhatók.

Megyházán: valamennyi hivatalban d. e. 7-1-ig van hivatalos óra.

Városházán: a hivatalok reggel 8 órától délután 1 óráig vannak nyitva.

Törvényszéken és a járásbiróságnál a hivatalos órák reggel 7 órától délután 2 óráig tartanak.

Pénzügyigazgatóságnál és a mellé rendelt számvétségénél a hivatalos órák reggel 8 órától délután 2 óráig tartanak.

M. kir. adóhivatalnál a hivatalos órák ideje reggel 8 órától délután 3 óráig tart.

Vármegyei gazdasági egyesületnél a hivatalos órákat reggel 8 órától 1 óráig.

Kir. ügyészségnél a hivatalos órák reggel 8 órától d. u. 2 óráig tartanak.

Kinestári ügyészségnél hivatalos óra d. e. 8-1-ig.

M. kir. államépítészeti hivatalnál reggel 8-12-ig és d. u. 3-5-ig van hivatal.

M. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalok d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig vannak nyitva.

M. kir. tanfelügyelőségénél a hivatalos órákat d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig tartják.

Zombori szolgabiróságnál a hivatalos órák d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig tartják.

M. kir. gazdasági felügyelőségénél d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig tartanak hivatal.

Városi könyvtár: vasárnap, hétfő és ünnepnap kivételével naponként délután 2-4 óráig van nyitva.

Ker. munkásbiztosító pénztárnál a hivatalos órák d. e. 7-1-ig tartanak.

Szombat: Este 7/9 órakor az Arena moziban előadás.

Vasárnap: d. e. 11 órakor a zombori pártfogó egyesület választmányi ülése.

Este 7/9 órakor az Arena moziban előadás.

Piaci árak: buza 30 K. — Árpa 15 K. — Zab 13 K. — Tengeri 14-80 K. — Bab 20 K. — Liszt 1-2. sz.: 46 fillér. — 3. sz. 40 fillér. — 5. sz. (közép-fehér) 36 fillér.

Húsárak: marhahús pecsenyének 1-40 K, leveshús 1-20 K. — Borjúhús 1-60 K. — Juhhús 1 K. — Sertés hús 1-60 K.

Kinevezés. Dr. Átányi József budapesti kir. főügyész helyettesét, ki korábban mint kir. ügyész a zombori kir. ügyészség vezetője volt, a király debreceni kir. főügyészé nevezte ki.

Uj kuriai bíró. Grün József szegedi kir. ítélőtáblai bírót, ki egy évtizeden át a zombori kir. törvényszék tagja volt s mint a polgári felebbezési tanács tagja, utóbb elnöke fejtett ki kiváló tevékenységet, a király a kir. Kuriahoz bíróvá nevezte ki.

Uj táblabíró. Ö felsége a király dr. Masa Janost, a szegedi kir. ítélőtábla elnöki titkárát ugyanazon táblához ítélőbírává nevezte ki.

Választmányi ülés. A zombori pártfogó és rabsegélyező egyesület választmánya alapszabályszerű rendes havi ülését f. hó 14-én tartja d. e. 11 órakor a királyi törvényszék polgári tanástermében (Megyeház, jobb oldal I. em. 18. ajtó), melyre az elnökség a választmány tagjait ez uton meghívja.

Köszönetnyilvánítás. A királyi törvényszéknek f. évi június havi esküdtszéki ciklusán, a főtárgyalásokon esküdt minőségben szereplő Bittermann Sándor, Bidló Antal és Weidinger Frigyes urak díjaikról szívesek voltak a zombori pártfogó egyesület javára lemondani, mely jótéteményükért dr. Eperjessy Béla, az egyesület elnöke ez uton is hálás köszönetét fejezi ki.

Eljegyzés. Sauer Margit urleányt, dr. Sauer Károly szilbereki közszéki orvos és neje szül. Krumesz Krisztina leányát eljegyezte Lavatka Gyula földbirtokos Abonyból.

A magyarországi szerb dal-társulatok dalversenye. A vasárnap nagy eső után hétfőn kiderült az ég s a második és harmadik napon zsufolásig megtöltötte a közönség a vásártéri arénát. Hétfőn a vendég dalárdák egyes hangversenyét élvezte a közönség. Legsikerültebbet a zágrábi egyetemi ifjak „Balkán” férfikara produkálta. Általában valamennyi dalárda énekét a fegyelem s a nagy összetanultság jellemezte. A harmadik napon, kedden d. u. a győztesek kihirdetése és a jutalmak kiosztása történt meg. A díjak három csoportban voltak, minden csoportban 3-3 díj. Az első csoport I. díját a zágrábi szerb dalárda nyerte meg, mely dalárda egyik részét a „Balkán” egyetemi ifjak férfikara alkotja. Az első csoport II. díját a zombori szerb egyházi dalárda nyerte meg, előzőekenységéből azonban — tekintve a díjak kevés voltát — lemondott a díjról a mitrovicai szerb egyházi dalárda javára. Az e csoport III. díját pedig a vukovári szerb dalárda nyerte. A második csoport I. díját a „Szloga” budapesti dalárda, a II. díját a szabadkai szerb dal-társulat, s a III. díját a rumai szerb dalárda nyerte. A harmadik csoport I. díját a zombori szerb iparos dalárda, a II. díját a sídi szerb egyházi dalárda s a III. díját pedig a „Neven” újvidéki szerb iparos dalárda nyerte. Este 9 órakor nagy bucsu hangverseny volt, melyen az összes dalárdák férfi, illetve vegyeskarai énekeltek precíz tudással.

Esküdtszéki tárgyalások. A június havi esküdtszéki cikluson mindössze 3 ügy került az esküdtbírák ítélkezése alá. Mind a három ügyben a vád halált okozó súlyos testi sértésre irányult. 2-án Sztokits István és Slyukits Miklós zombori lakosok ügyét tárgyalták, akik Vueskovits Márk terhére követték el a büncselekményt. Az esküdtök verdiktje folytán a bíróság Sztokits Istvánt 3 évi, Slyukits Miklóst 6 havi börtönrre ítélte. — Vidakovits Mátyás és négy társaszondi lakosok bűnügyét, kik Szilágyi Antal volt ottani lakoson követték el halált okozó súlyos testi sértést, f. hó 3-án tárgyalta az esküdtbírák. A bíróság Vidakovits Mátyást (17 éves) 3 évi fogházra, Blaskovits Pétert (18 éves) 2 évi fogházra, Korbasits Mihályt (20 éves) 3 évi fogházra, ifj. Gyánits Mártont (20 éves) 3 évi fogházra és a 18 éves Bogyanacz Józsefet 2 évi fogházra ítélte. — Harmadik ügyként Gyukanov Marin 19 éves monostorszegi legény bűnügyét tárgyalták, aki ez év március 8-án Gyurasin Jakab ugyanottani legényt késsel kétszer megszúrta s ennek folytán utóbbinak halálát okozta. Az esküdtök verdiktje alapján a törvényszék Gyukanov Marint 3 évi börtönrre ítélte.

Igazgató-választmányi ülés. A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya f. évi június hó 14-én, vasárnap, reggel 8 órakor gyűlést tart, a következő tárgysorral: 1. Elnöki jelentés, vásár-ügyek. 2. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása. 4. Az Omge és a társaságok airtatai. 5. Határozat hozatal az egyesületünk kebelében létesítendő gazdasági nevelőintézete tárgyában. 6. Esetleges indítványok.

Garázdálkodó katonák. Péter Lajos és Győri Péter, a helybeli honvédszászlóalj tizedese, illetve őrzetője kedden este, ittas állapotban garázdálkodni kezdtek a szerb dalárdák hangversenyének színhelyén. Az ügyeletes rendőrök lefegyverezték a garázdálkodó katonákat és a honvéd laktanya őrszobájában átadták az őrségnek.

Betörők a szabadkai munkásbiztosítóban. A szabadkai munkásbiztosító pénztár hivatalos helyiségébe a múlt hét egyik éjjelén betörők jártak. A viszonyokkal ismerős betörő az udvarra nyíló ajtón jutott a pénztárba. Rövidesen hozzáfogott a kassza kifurásához, de név kasszaforó létére a Wertheim-szekrény alsó favázát sikerült csak felbontania anélkül, hogy további eredményeket ért volna. Az acél megfúrásához nem rendelkezett a betörő elég szerszámmal s így rezignáltan hagyta el a munkáspénztár helyiségét.

Felvétel az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület ceglédi nevelőintézetébe. Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület a fővárostól egy órányi távolságra, Cegléden egészséges levegőjű helyen, néhány holdas városi park mellett, tágas udvar, illetve nagy kiterjedésű játszótér közepében főgimnáziumi tanulók részére az angol college mintájára nagyszabású nevelőintézetet állított fel. Az intézet, mely legmodernebbül, a higiénikus követelményeknek legmegfelelőbben épült a ceglédi állami főgimnázium igazgatója és tanárainak vezetése s felügyelete alatt áll. Az ellátási díj igen mérsékelt. Az 1914/15-ik tanévre való felvétel iránt már most előjegyzéseket elfogad, bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az A. M. K. E. központi fűtőkari hivatala Budapest, IV. Reáltanoda-u. 9. Telefon 69-50.

Megőrült iparos. Kuntics Ferenc szabadkai mérlegkészítőn hozzátartozói már hosszabb idő óta az elmebaj tüneteit észlelték, amiről jelentést tettek a rendőrségnek a betegnek kórházba utalása végett; de mert a kórházban nem volt hely, a beteget odahaza kellett tartani. Kuntics Ferenc a napokban felment a rendőrségre, ahol fegyvertartási engedélyt kért azzal az indoklással, hogy a szüleit akarja megvédeni. A rendőrségről azzal küldték haza Kunticsot, hogy az engedélyt megkapja, közben pedig intézkedtek, hogy a kórházban helyet szorítsanak a közveszélyessé váló beteg részére, akit aztán a mentők ki is szállítottak a kórházba.

Garázdálkodó cigányok. Nemrég telepedett le Píroson egy héttagú cigány-család, amelynek feje Novákovics Milán volt. Egy ideig békecségekben volt tőlük a község lakossága. A múlt héten azonban erősen nekifogtak a garázdálkodásnak. Gyors egymásutánban következtek a különféle lopások, betörések és csalások. Az asszonynépség sem pihent. A jövendölés és a kuruzslás volt főmesterségük. 8-10 rendbeli lopás, betörés és egyéb büntetendő cselekmény miatt a múlt héten letartóztatták az egész családot és átadták az újvidéki ügyésznek.

A csók mint becsületsértés. Andrisics Sztévo turjai jómódu legny éheborozva ült be a vonatba, hogy Óbecsére utazzon. A vasuti kocsiiban összetalálkozott két szerb leánnyal, akiket összecsokkolt. A leányok beperelték a járásbíróságon a legényt, akit a bíró becsületsértésben mondott ki bűnösnek és százhatvan korona pénzbüntetésre ítélte.

Gyermekrontó tanító. A zentai esendőség távirati megkeresésére a budapesti államrendőrség detektívjei Budapesten letartóztattak egy zentai tanítót, aki ellen zentai polgárok azt a súlyos vádat emelték, hogy a felügyeletére bízott iskolás fiuknak fiatalságát felhasználva, velük fajtalanzkodott. A letartóztatott fiatal tanítót Szupics Károlyt a budapesti detektívek Zentára vitték, ahol a esendőrök kihallgatták és bekisérték a szabadkai törvényszék fogházába. Szupics Károlyt a vizsgálóbíró kihallgatta és elrendelte elene a vizsgálati fogságot.

Az önkéntesi szolgálat. A két-estendős önkéntesi szolgálat eszméjé, mint katonai körökből értesülünk, nem vetették el s a dolog végső kifejléséig átmeneti stádiumokat létesítenek. Először fakultatív lesz a kétéves önkéntesség, még pedig olyképen, hogy azokat az önkénteseket, akik kétszestendőt akarnak szolgálni, ennek fejében összes gyakorlatuktól felmentik. A szolgálatot már mint tisztek hagyják el s egy esetleges mozgósítás után a főhadnagyi rangot is elérhetik. Ebben a stádiumban az önkéntesség névelő jellege is valószínűbb lesz, mint eddig volt. A teljes és általános kétéves önkéntességhez a második átmeneti stádium az lesz, hogy a második év szolgálatára azokat az önkénteseket fogják kötelezni, akiket az iskolaparancsnok karácsonykor a századhoz kihelyez. Ezek két estendő után sem lesznek tisztek, de az altiszti fokozatban az őrmesteri rangot érhetik el. Ezáltal sok intelligens altiszttel nyer a hadsereg. A kétéves önkéntesi szolgálat teljes terve nemsokára egészen elkészül és igen hamar törvény lesz belőle.

A halászlé-társulatok köréből. A Torontál-bácsi halászlé-társulat Csernovich Diodor aradi magyar királyi jószágigazgató elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen tárgyalták a beadványt a halászlé-társulatok bérszerződésének megszüntetéséről. A közgyűlés záros határidő alatt kötelezte a bérlőket mulasztásuk pótlására azzal, hogy különben a bérlők kárára és veszedelmére fog intézkedni a halászlé-társulatok jog érvényesítéséről.

Hurokra került csábító. Az Óbecsei h. rendőrség vezetője már hónapok óta figyelemmel kísérte Petrits Mátyásné, aki mindig cselédleányokkal tárgyalt és erős volt a gyánu, hogy kerítéssel foglalkozik. Hétfőn aztán tetten is érték, épen akkor, mikor két beodrai 17-18 éves cselédleányt akart rosszul ténitenni s egy éjjeli mulatóba juttatni. A beodraiak a rendőrségen bevallották, hogy őket az asszony biztatta a könnyelmű életre és ajánlkozott, hogy elvezeti őket. Petrits azonban tagadja bűnösségét és csak annyit ismer be, hogy szolgálati helyet ajánlott nekik és cselédeknek akarta őket elállítani. Most a bíróság fogja kideríteni, hogy mennyiben bűnös a csábításban a rendőrség által följelentett asszony.

H I R D E T É S E K .

EGY, esetleg KÉT
középszkolai alsó osztályú tanuló a jövő iskolai tanévben Zombor, Kohári-utca 21. öi. számú házában lakó uri családnál teljes ellátásra felvétetik. A házában gimn. IV. oszt. jeles tanuló :- és zongora. 3-2 :-

MUSCHONG
B U Z I Á S
GYÓGYFÜRDŐJE
A magyar Nauheim
Temesmegye. Idény május 15 - okt. 1

Természetes szénasavas-sósavas-rádiumforrásokkal. — Elsőrangú gyógyhely, páráltan hatással
Szívántalmaknál
szívizom- és billentyűbajoknál, a véredények elmeszesedésénél, ideges szívántalmaknál, szívgyengeségnél.

Női bajoknál

idült lobok, izzadmányok, méhbetegségeknél, hólyagzavaroknál, továbbá a vér megtelenedésénél, kőszívény, rheuma, idegbántalmaknál (tabes).

Vese- és hólyagbajoknál

idült veselob, hólyaggyulladás, prostabajok stb. stb.

Természetes szénasavas-sósavas-rádiumfürdők. Moorfürdők. Hidegvízgyógyintézet Ivókúra. Röntgen- és Zanderintézet. — Diétás konyha. — Kútvíz-ellátás. — Mérsékelt árok. — Hivat. fürdőorvos és igazgató úrnok:

Dr. Mahler Gyula

Fürdőorvosok: dr. Biasini Ferenc, dr. Porutiu Romulus, dr. Pataky Nándor, dr. Schopf József, dr. Sugar Rozsó, dr. Glass Rozsó, dr. Dian Miklós, dr. Borca Demeter, dr. Weisz Hermin.

Részletes prospektussal és felvilágosításokkal szívesen szolgál
a Fürdőigazgatóság, Buziásfürdő.

Kisebb családi házat keresek megvételre. Közvetítő kizárva. Cím: Sztapári-ut 22

Hirdetmény. 3-1

A zombori kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság a kerényi III. tejszövetkezet felszámolását megengedte és a felszámolás kimondását bejegyezte. Ezért alulírt felszámolók ezennel felhívják a kerényi III. tejszövetkezet lételezőit, hogy követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hónap alatt érvényesítsék. A kerényi III. tejszövetkezet felszámolás alatt **Kovács Mátyás s. k., Müller Jakab s. k., Keller Márton s. k., Tuffner József s. k., felszámolók.**

826. sz. kig. 1914.

Pályázati hirdetmény.

Doroszló községben nyugdíjazás folytán megüresedett két gyalogrendőri állásra pályázatot hirdetünk.

Szabályszerűen felszerelt kérvények **1914. évi június hó 20-áig** alulírott előljárásnál beadandók.

Javadalmazás havi utólagos részletekben fizetendő évi 600 korona készpénz, egyenruha és felszerelés.

Doroszlón, 1914. június hó 4-én.

Gaiszt Béla, Gyurgyovits István,
jegyző. 2-2 bíró.

Hajhullás ellen

:: lugmentes hajmosó ::

- - **Pixobin** - -

lugmentes kamillahajmosó

:: oxigénnel ::

- - **Ciwuco** - -

Ára csomagonként 30 fillér.

- - **Fürdőszó** - -

Nemesfenyő, Rózsa, Orgona, Ibolya.

Csalódásig hűen utánozza ezen virágok illatát és ezeket huzamosabb ideig tartja meg, mint az

„Matszernapnacsák”

Ára 40 fillér csomagonként.

Ha az Ön helységében nem kaphatók, úgy küldjön bélyegeket 30. illetve 40 fillért és portóra 10 fillért és ezért bérmentve kapja ezen valóban megbízható szerek bármelyikét. — Gyógyszertárak, drogériák, fodrászok és egyéb szaküzletek maga rabbatban és ingyenes propagandában részeseznek.

Készíti: **Ciwuco Chemische Industrie Berlin.**

Egyedüli vezérképviselőt:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN

Budapest, VIII. Szigetvári-utca.

Hirdetmény.

Alulírott értesitem a n. é. közönséget, hogy fogászati rendelőmet új lakásomba **Szent György-tér 2. sz. I. emeletre** (a városi gyógyszerár mellett) helyeztem át.

Ugyanott nagy fogtechnikai laboratóriumot is berendeztem, úgy hogy sürgős darabok **még aznap** elkészíttetnek.

Dr. Lukits Miroslav,
száj- és fogspecialista.

60-9

H A S Z N Á L T NATIONAL ELLENŐRZŐ PÉNZTÁR

csupán 3 éves, teljesen hibátlan és csakis üzletátadás miatt azonnal **eladó!**

Érdeklődéseket a kiadói hivatal „CASSA” jelige alatt továbbítja hozzám.

3-1

Torontál—bácsi halászlászi társulat.

63/1914. szám.

Bérleti hirdetmény.

A „Torontál—bácsi halászlászi társulat” Törökbecse, Óbecse, Csurog és Bácsföldvár községek határaitban elterülő mintegy 570 kat. hold területű halastaván gyakorolható halászlászi jogát a hozzátartozó modernül berendezett halivadéknevelő teleppel, raktártavakkal, vízhasználati joggal, halóri épületekkel és az építés alatt álló, de még ez év végéig elkészítendő halfogózáttal folyó évi július hó 1-től kezdődő joghatállyal hat és egynegyed évre, vagyis 1920. évi október hó 1-ig haszonbérbe adja.

Írásbeli zárt ajánlatok, melyeknek a feltételek ösmertét és azoknak elfogadását tartalmazniok kell, 5000 korona bánatpénzzel felszerelten **folyó évi július hó 28-ig** Menyhárh Károly társulati igazgató címére Nagybecskerek (Magyar királyi kincstári ispánság) posta útján beküldendők.

Kikiáltási ár, mint évi haszonbér 25555 korona.

A beérkezett ajánlatok felett a társulat közgyűlése fog a megajánlott összegre való tekintet nélkül dönteni.

Szerződési feltételek Pálffy Dezső társulati alelnöknél Óbecsén (Bács—torontáli árm. társ.) és Menyhárh Károly társ. igazgatónál Nagybecskereken (Magyar királyi kincstári ispánság) megteudhatók, ugyanonnan ezek postai megkeresésre kaphatók.

Nagybecskerek, 1914. június 1-én.

Közgyűlés határozatából:

Menyhárh Károly s. k.,
társ. igazgató.

2-1

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottságától.

2751. sz. kbiz. 1914.

Hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága részéről ezennel közhirre tetetik, hogy a Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur Zenta r. t. város kérelme folytán Zenta városban az „Árpád”-utca szabályozása céljaira szükséges Piszár Vince-féle ingatlan megszerzésére 37178/I. A. 914. sz. a. május 19-én kelt rendeletével a kisajátítási eljárást elrendelte és felhívta a vármegye közigazgatási bizottságot, hogy a kisajátítási eljárást az 1881. XLI. t. c. 33., 40. §§-ai értelmében tartsa meg.

Az Árpád-utca szabályozása céljára a kisajátítási terv és összeírás szerint a következő terület lesz kisajátítandó:

Piszár Vince Zenta 192. hrsz. 3693. tlyszkvi sz. ingatlana.

A kisajátítási eljárás foganatosítására az 1881. XLI. t. c. rendelkezései értelmében kiküldött bizottság a helyszíni tárgyalást Zenta r. t. városháza tanácsstermében **1914. évi június hó 20-ik (szombat) napján d. e. 9 órakor** fogja megkezdeni.

Miről a kisajátítást szenvedő érdekeltet oly figyelmeztetéssel értesitem, hogy a vonatkozó kisajátítási terv és összeírás Zenta város városházánál a hivatalos órák alatt 1914. június hó 5-étől, 1914. június hó 19-éig bezárólag terjedő 15 napon át közszemlére kitétetik és hogy a tárgyalásnál jogában áll tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen és minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni és kifogását jegyzőkönyvbe vétetni.

Ennek elmulasztása azon jogi következménnyel jár, hogy a nem nyilatkozókra nézve:

a) a hirdetésnél a kisajátítási terv;

b) a szabályszerűen teljesített egyéni értesítésnél pedig úgy a kisajátítási terv,

mint a felajánlott ár végleg megállapítottak és általa elfogadottak tekintetik.

A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

A kitűzött tárgyaláson mindenképp előtt az érdekelt Zenta r. t. város tanácsának ezután sorrend szerint az érdekeltnek észrevételei és kérelmei vétetnek tárgyalás alá.

A kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekelt nem jelen meg.

Kelt Zomborban, 1914. június 2.

3-2

Főispán,
mialt a kbiz. elnök helyett
SCULTÉTY FERENCZ,
alispán.

Eladó ház!

Gólya-utca 4. sz. ház, mely pékségre, szatócsüzletnek és korcsmának igen alkalmas, szabad kézből eladó.

Bővebbet Metz József tulajdonosnál.

KORDOVÁN!

A jelenkor legtartóssabb bőr-tetőlemeze.

Szagtalan, viharálló, tűzbiztos fedéllemez.

Egyedüli elárúsító Zombor és környékére:

Szlávy Oszkár

vaskereskedése 40-14

ZOMBOR, KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

TELEFONSZÁM: 15.

3263. sz. kig. 1914.

Pályázati hirdetés.

Torzsa községben megüresedett s évi 1000 korona készpénzfizetés és évi 400 korona állami fizetékiegészítéssel javadalmazott községi II. segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Pályázati határidő **1914. évi június hó 30.**

Kula, 1914. évi június hó 5-én.

Dr. B U D A Y,
főszolgabíró.

2-2

A fogászat és fogtechnika

körébe eső műveleteket, mint: **beteg fogak kezelését**, mindennemű **fogtöméseket** (plombászat), **foghuzást**, valamint **arany és platina fogkoronákat** (fogbeborításokat törékeny fogakra), **kivehetetlen arany platina hidakat és csapos fogakat**; foggyógyászati gépeket szabálytalanul nőlt fogsorok részére — különösen gyermekeknél, — végre kautschuk darabokat készít egy a fogászati, mint fogtechnikai tudomány minden ágában tett haladással lépést tartva.

Zombor, Széchényi-körut 30 sz.

Auspitz W. Rudolf,

a new-yorki egyetemen nyert dr. fogorvosi oklevéllel.

Kereset

minden helységben, saját otthonában. Könnyű harisnyakötési munka.

Prospektus ingyen. *—15 . . .
Karl Wolf, Wien, VII. Mariahilferstrasse 82.

UNIÓ JÉGGYÁR

ZOMBORBAN.

Házhoz szállít **naponta** - bármily mennyiségben - **kristály tiszta**

MÚJEGET

mm. 2 korona árban.

Az Unió jéggyár.

25-3

Nagy jövedelmet

nyújtó, uri foglalkozásra kiterjedt ismeretséggel rendelkező, agilis urak és hölgyek keresetnek Bács-megye minden nagyobb városában.

Ajánlatok „6000“ jellegére e lap kiadóhivatalába kéretnek. :: :: ::

E L A D Ó

Bácskertesén egy 8 lóerejű benzinmotor és 3 sz. darálóval berendezett malom, valamint 6 drb benzin-hordó szabadkézből **jutányosan eladó.**

Bővebbet

2-2

id. FUDERER FERENC
Bácskertes.

727. sz. kig. 1914.

Arverési hirdetés.

Doroszló község tulajdonát képező mintegy 6000 kat. holdon gyakorolható vadászati jog Doroszló községéhez tanácstermében **1914. június hó 29-én** Péter-Pál napján délutáni 3 órakor nyilvános szóbeli árverés útján bérbeadni fog.

A feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Doroszlón, 1914. június hó 4-én.

Gaiszt Béla, Gyurgyovits István,
jegyző. 2-2 bíró.

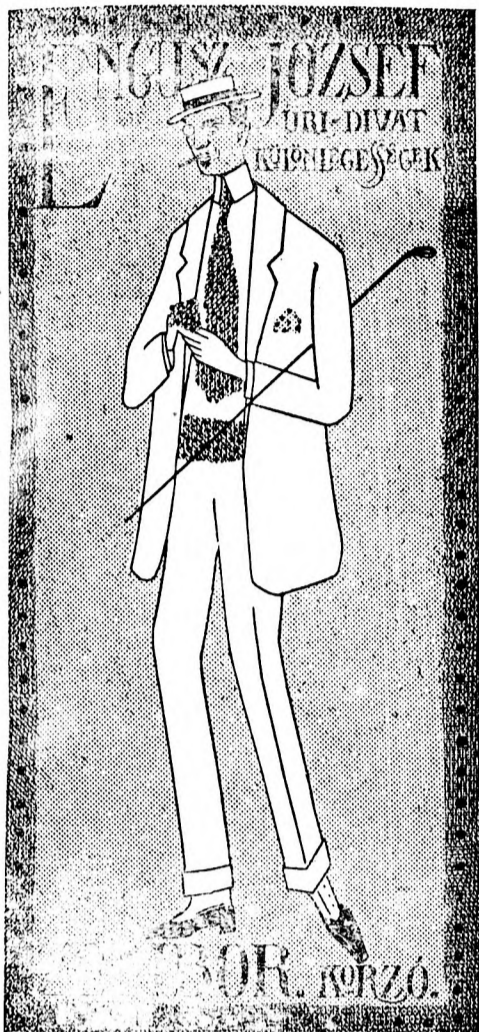

JOHANN MARIA FARINA
GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi **kölniviz, kölniviz-szappan és puder** minden jobb drogériában, illatszer és gyógyszerárban kaphatók.

Ügyeljünk a pontos címre: **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz. Minden hasonlónevű utánzatot **utasítsunk vissza.**

Magyarországi képviselő: **Holzer Emil Zoltán,** Budapest, VIII.

! Ha eredeti !

**SCRUM, MERMAID és SCHLESENGER
FOOTBALL és TENNIS**
felszereléseket, azonkívül mindennemű

fényképészeti
cikket a legjobb minőségben és
legolcsóbb árban akar beszerezni,
ugy mint legszolidabb és legmeg-
bizhatóbb céget, a

**DÉLMAGYARORSZÁGI KOSMETIKAI VÁLLALAT
SPORT-OSZTÁLYÁT**
ajánljuk a nagyérdemű olvasó
közönség szives figyelmébe.

*-39

Telefon: 215. **ZOMBOR.** Sürgőnycim: **KOSMETIKA.**
WEIDINGER-HÁZ. TREFORT-UTCA 5.

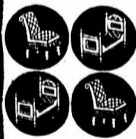

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

ÁLLANDÓ BUTORKIÁLLÍTÁS,
meglepetésszerű olcsó, a legmagasabb
igényeknek megfelelő

LAKÁSBERENDEZÉSEK,

uri szobák, szalonok, ebédlők és háló-
szobák, valamint angol bőrgarnitúrák **nagy raktára.**

Ugyanott egyéb ipari készítmények állandó raktára és eladási helye.

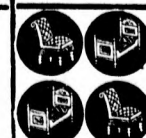
Elfogad a legmodernebb **KÁRPITOS MUNKÁRAT** és **DISZITÉSEKET.**

Pontos kiszolgálás! Részletfizetésre is!

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka,

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

**TURUL
CIPŐK**

A HAZAI CIPŐIPAR TERÉN
ELSŐ HELYEN ÁLLNAK
A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐGYÁR R.T.
A MONARKIA LEGNAGYOBB
CIPŐGYÁRA.

**ZOMBOR,
KOSSUTH LAJOS-U. 22.**

Cikk 259 Chevreau füzőcipő . . . K 10-
: 287 Chevreau Goodyear . . . K 13-50
: 6095 Chevreau Goodyear . . .
La minőség . . . K 16-

Cikk 92 Box füzőcipő . . . K 10-50
: 80 1/2 Chevreau füzőcipő . . . K 11-
: 6085 Box füzőcipő American
Style . . . K 12-50
: 110 Chevreau Goodyear . . . K 16-

Cikk 406K Chevreau gombos-
félelő . . . K 9-
: 498 Chevreau Goodyear K 11-50
: 416 Chevreau Goodyear
La minőség . . . K 14-

Cikk 402 Chevreau félelő . . . K 9-
: 401 Chevreau Goodyear K 12-
: 426 Barna Chevreau
Goodyear . . . K 13-

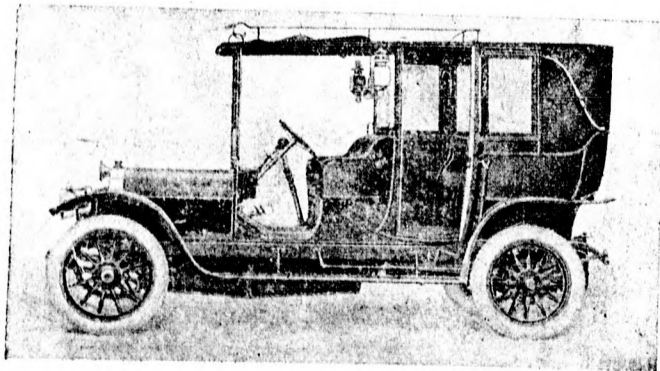
Cikk 349 Chevreau gomboscipő K 11-
: 346 Barna Chevreau,
Goodyear . . . K 12-
Cikk 368 Chevreau Goodyear K 14-50
: 1556 Lakk szőrvetettel K 16-50

DIPLOM D'HONEUR TURIN 1911.
20 000 PÁR HETIGYÁRTÁS.

130 SAJÁT FIÓKÜZLET.
1200 MUNKÁS ÉS ALKALMAZOTT.

Automobil és motortulajdonosok figyelmébe!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy Kossuth Lajos (Fő)-utca 16—18. szám alatti autogarage és javító műhelyemet

megnagyobbítottam és a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern gépekkel berendeztem. Ennél fogva elvállalom a legmesszebbmenő jótállással az összes rendszerű és gyártmányu **automobilok, motorcsónakok, motoros kerékpárok, stabil és mezőgazdasági motorok javítását, üzembehelyezését** és karbantartását, valamint az e szakmába vágó és mechanikai munkák precíz elkészítését. — Ajánlom továbbá a világhírű **Gaulois-Pneumatik**, valamint az összes e szakba vágó **alkatrész raktáramat, benzint, olajt, karbid töltő állomást**, Pneumatik és légtömleők vulkanizálási osztályt. **Pontos és gyors kiszolgálás. Jutányos árak. Díjtalan árajánlatok és költségvetések.** Ugyanitt több elsőrendű használt, de nagyon jókarban levő autó és motorkerékpár eladó.

Éjjeli és nappali üzem!

10-4

DAUBNER

TELEFONSZAM: 201

Kiváló tisztelettel

**AUTOGARAGE
ZOMBOR.**

TELEFONSZAM: 201.

Nemstott Bittermann Nándor és Fia cég könnyvnyom-dáiban Zomborban

Kiadótulajdonos: Bittermann Nándor és Fia cég.